

Україна Свобода Європа

Погляд журналіста-аналітика
на минуле й майбутнє України

Ростислав Хотин

Україна Свобода Європа

Погляд журналіста-аналітика
на минуле й майбутнє України

УДК 821.161.2-4
X 85

Ростислав Хотин

X 85 Україна. Свобода. Європа. Погляд журналіста-аналітика на минуле й майбутнє України [Текст] : Ростислав Хотин. — Львів : Видавництво Старого Лева, 2025. — 352 с.

ISBN 978-966-448-366-4

Книжка журналіста-аналітика Ростислава Хотина вміщує статті, в яких проаналізовано й висвітлено минулі й сучасні події, важливі для політичного вектора України. Після прочитання цих матеріалів можна краще зрозуміти, які були передумови для здобуття Україною незалежності 1991 року й чому для Росії неприйнятна сама ідея української національної ідентичності. Влучні цитати політиків та істориків доповнюють фактологічний матеріал, а грамотна аналітика допомагає зрозуміти зв'язок минулого із сучасними реаліями.

Ростислав Хотин висвітлює деякі події та явища, які, на перший погляд, прямо не впливають на політичні процеси, проте є важливими й показовими. Бо й справді, іноді навіть одна буква може мати велике значення, якщо це українська літера «І», яка стала своєрідним знаком спротиву на тимчасово окупованих територіях України.

УДК 821.161.2-4

© Ростислав Хотин, текст, 2025
© Дарія Луцишина, художнє оформлення, 2025
© Видавництво Старого Лева, 2025

ISBN 978-966-448-366-4

Усі права застережено

ПЕРЕДМОВА

Дар цікавості

Книжка, яку ви тримаєте в руках, — доказ того, що українська міжнародна журналістика є і розвивається. Здавалось би, банальне твердження. Але кожен із нас пам'ятає часи, коли української міжнародної журналістики просто не було, її потрібно було створювати буквально з першого аркуша, як багато чого в нашому житті після проголошення Незалежності. І той, хто був готовий долучитися до цього процесу, ставав справжнім першопрохідцем. Було непросто, проте відкривалися професійні можливості, яких не було у жодного з українських журналістів за попередні десятиріччя.

Ми пишалися тим, що Ростислав Хотин став одним із перших українських репортерів знаменитої агенції *Reuters*, яка щойно відкрила офіс у столиці нової держави. Тепер новини від нашого колеги читали у багатьох країнах світу. Важливо було і зацікавити світ Україною, і українців — світом.

Тому природно, що Ростислав став одним із тих, хто створював першу в історії української журналістики програму міжнародних новин — «Вікна в світ» у телестудії «Інтерньюз-Україна» й на телеканалі СТБ. Ми, його співведучі по цьому проєкту, можемо стверджувати: це був незабутній досвід. І саме тоді ми могли вперше побачити, якою великою є цікавість Ростислава Хотина до світу й наскільки сильним є бажання про цей світ розповісти. Це і є справжній хист — хист цікавості.

Звісно, після спільної участі у «Вікнах в світ» кожен із нас обрав власну кар'єру, так завжди буває в нашій професії. Однак

якщо ти дійсно хочеш розвиватися як журналіст і бути в діалозі з великою аудиторією, ти обов'язково зустрінешся з колегами, які також цього прагнуть.

Один із нас співпрацював з Ростиславом у роки його роботи в українській службі Бі-Бі-Сі й мав можливість разом із ним розробляти універсальні стандарти журналістики відповідно до українських реалій.

Другий має честь працювати разом з Ростиславом в Українській службі «Радіо Свобода». Тексти саме цього періоду й стали матеріалом для книжки, яку ви тримаєте в руках. І це — справжня професійна робота, яка переконує, що за ці десятиріччя цікавість Ростислава Хотина до навколишнього світу та його бажання розповісти українцям про цей світ і його виклики тільки збільшилися й збагатилися досвідом.

Тепер, коли ми з вами на порозі повноправного членства у європейській сім'ї, ми вже краще розуміємо, як це важливо — розуміти світ, знати, хто тобі друг, хто ворог, а хто просто так. Ростислав Хотин пояснює нам це вже кілька десятиріч, тож хай його нова книжка буде для вас абеткою такого розуміння.

Микола Вересень, Віталій Портников

ВІД АВТОРА

Чому ти не напишеш книжку? Це питання протягом років ставило мені чимало друзів і колег. Але – мабуть, на жаль – щоденники я не вів. А треба було!

Бо так сталося, що свою журналістську кар'єру я почав з народженням незалежної Української Держави, а студентом не пропустив у Києві жодної демонстрації чи мітингу за Незалежність.

Одним словом, щоденники не вів, хоча й випала доля бути свідком ключових подій в історії України. Мені пощастило, що першим журналістським завданням було висвітлення візиту хорватського лідера Франьо Туджмана до Києва і його зустріч з Леонідом Кравчуком. Тоді ще Хорватія була у складі Югославії, а Україна – у складі СРСР.

У день проголошення Незалежності 1991 року я передав інформацію про це в московське бюро агенції *Reuters*, а потім агенція першою повідомила світу про народження Незалежної України.

А першим відрядженням була поїздка до Придністров'я, де палав конфлікт 1992 року.

Ну та й бог з ними, зі щоденниками – хоча молодшим колегам радив би нотатки все ж зберігати і таки записувати щось до щоденників.

Перед вами книга – збірка деяких публікацій із сайту Радіо Свобода, де я працюю вже понад десять років. Хоч і багато пишу про теперішні події – і ситуацію на війні аналізую час від часу, і відносини Україна – ЄС, Україна – НАТО, і тему Китаю веду, але часом випадає дослідити щось і з того, що не застаріває так миттєво в сучасному пришвидшеному світі.

Вдячний долі, що я є «свобідним» на Свободі — тобто що маю абсолютну свободу творчості на Радіо Свобода, яке й досі — ось уже понад сімдесят років — відіграє колосальну роль у виборюванні й зміцненні України. Україна стане справді успішною, і тоді свою місію виконає Радіо Свобода, й у ньому відпаде потреба.

Але я вдячний Радіо Свобода і за можливість висвітлювати здобуття Томоса в Стамбулі, і за поїздки на саміти ЄС і НАТО, і за цикл з Афганістану, де мене цікавило бачення колишніх афганських моджахедів, як Україні перемогти Москву... Мені випала честь працювати з суперпрофесіоналами і просто прекрасними людьми.

Статті з цієї книги написані в стилі стандартів міжнародної журналістики — з цитуванням цікавих і фахових людей, бекграундом, аналізом — я вдячний тим багатьом десяткам співрозмовників, яких довелося інтерв'ювати для публікації. Я й сам збагачувався знанням і розумінням, тож сподіваюсь, що й читачам це буде корисно.

Ясно, що кожен журналіст прагне самореалізації, але я також — через те, що багато років був редактором — навчився реалізуватись і через інших колег, допомагаючи їм і працюючи ніби не на себе. Але насправді успіх інших, до якого ти десь причетний, — це, можливо, найпочесніша самореалізація журналіста і найбільша сатисфакція.

Щодо назви книги. Мені дуже імпонують пророцькі гасла часів «Розстріляного Відродження». І «До джерел!» поета Миколи Зерова. І «Геть від Москви!» та «Дайош Європу!» Миколи Хвильового. Справді — в яблучко, і це все актуальне й донині, через понад століття.

«До джерел!» — щоб зміцнилась українська культура, ідентичність, мова, самобутність. «Геть від Москви!» — тут усе ясно, але гарантом цього відходу є саме головна відмінність України

від Росії – українці свободолюбні й готові захищати свою свободу. «Дайош Європу!» – ну, теж усе зрозуміло, напрямок руху чітко визначено. Отож, коротко кажучи, – Україна, свобода, Європа.

Ростислав Хотин

